

Att tala med förstånd

Statliga bolags opinionsbildning genom Svenskt Näringsliv

En rapport från Fackförbundet ST

Fackförbundet ST 2015-10-02
Referens:
Magnus Kolsjö, utredare: 08-790 51 33
magnus.kolsjo@st.org

Förord

Den svenska staten äger helt eller delvis 49 olika bolag som tillsammans har ett värde på ungefär 500 miljarder kronor (Regeringskansliet 2015). Vissa av bolagen har tydliga samhällsuppdrag som exempelvis Almi, Postnord och Systembolaget. Andra, exempelvis Apoteksgruppen, Infranord och LKAB saknar beslut om särskilda samhällsuppdrag men fyller trots detta viktiga funktioner för bland annat infrastruktur, service och sysselsättning. De statligt ägda bolagen bidrar också med cirka 18 miljarder kronor till statskassan i år.

Flera av de statliga bolagen har uppstått ur avregleringar och bolagiseringar av statliga myndigheter och affärsverk. Men även om flera av verksamheterna nu är konkurrensutsatta så agerar de statligt ägda bolagen fortfarande på de allmännas uppdrag och deras bolagsledningar förvaltar en del av vår gemensamma förmögenhet. Därför är det viktigt att tid och pengar i bolagen ägnas åt rätt saker och att bolagens företrädare agerar på ett sätt som inger förtroende och som inte upplevs som kontroversiellt. De statliga bolagen bör inte försöka tänja på gränserna utan hålla ett respektavstånd till var gränsen går mellan sakupplysningar och politisk opinionsbildning.

I denna rapport har vi granskat delar av den politiska opinionsbildning som statliga bolag är med och finansierar genom medlemskapet i Svenskt Näringsliv. Vi har tagit fram denna rapport utifrån den erfarenhet och de kunskaper som finns inom ST vad det innebär att arbeta på statligt uppdrag, och för att det är viktigt att stå upp för det statliga uppdragets särskilda karaktär och särställning.

ST anser att det är viktigt att de statliga bolagen är en aktiv del av partsmodellen på den svenska arbetsmarknaden men vi anser också att det är tveksamt att de bolag vi äger tillsammans är med och finansierar en politisk opinionsbildning i syfte att påverka sina uppdragsgivare – väljare och politiker. Vi lämnar därför i denna rapport fyra förslag för att värna de grundprinciper som det statliga uppdraget vilar på.

Stockholm i oktober 2015

Britta Lejon
STs förbundsordförande

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning och slutsatser	2
Staten som opinionsbildare.....	4
Svenskt Näringsliv.....	6
Exempel på Svenskt Näringslivs opinionsbildning	8
Privatisera Arbetsförmedlingen	8
Nej till meddelarskydd för anställda i offentligt finansierad verksamhet.....	9
Försvaga anställningsskyddet	9
Sätt jämställdheten på sparlåga	10
Nej till statligt ägande	10
Avveckla Akademiska Hus	11
Statlig konkurrens	12
Beräkning av statliga bolags avgifter till Svenskt Näringsliv.....	13
Referenser	17

Sammanfattning och slutsatser

De statliga bolagens medlemskap i Svenskt Näringsliv utmanar några av de mest grundläggande värden som vår demokrati och välfärd vilar på och undergräver förtroendet för staten som en opartisk och saklig aktör.

En övervägande majoritet av de statligt ägda bolagen är idag medlemmar i något av Svenskt Näringslivs branschförbund, endast nio av 49 uppger att de inte är det. Tillsammans betalar moderbolagen i de olika statliga koncernerna över 30 miljoner kronor i medlemsavgifter till sina branschförbund varje år. Den exakta summan som de tillsammans betalar har inte gått att få fram vilket beror på att flertalet av bolagen varken vill uppge om de är medlemmar eller inte och hur mycket de i så fall betalar varje år. Dessutom består statens bolagsinnehav förutom av de 49 bolagen som förvaltas av regeringskansliet också av 394 dotter- och intressebolag. Många av dem är också medlemmar i Svenskt Näringsliv. Utifrån hur många anställda som finns i de 49 bolag vi har granskat och hur många anställda som totalt finns i statliga bolag i Sverige är vår bedömning att den totala medlemsavgiften till Svenskt Näringsliv överstiger 50 miljoner kronor per år. Enbart Vattenfall med dess svenska dotterbolag betalar över sju miljoner kronor per år till Svenskt Näringsliv.

Efter som det varit svårt att få tag på exakta uppgifter är våra beräkningar gjorda utifrån en försiktighetsprincip och omfattar endast moderbolagen i företagskoncerner. Beloppet som vardera av bolagen betalar varje år är sedan framtagen utifrån branschföreningarnas beskrivning av sina medlemsavgifter eller med hjälp av deras webbverktyg för att beräkna medlemsavgifter. Enligt dessa beräkningar betalar våra statliga bolag tillsammans över 30 miljoner kronor varje år till Svenskt Näringsliv. Det är 30 miljoner av våra gemensamma resurser som bland annat går till Svenskt Näringslivs politiska påverkansarbete, ett arbete som Svenskt Näringsliv själva beskriver som en av hörnstenarna i föreningens arbete (Svenskt Näringsliv 2014).

Svenskt Näringsliv tar gärna emot medlemsavgifterna från de statligt ägda bolagen för att använda dem till opinionsbildning, detta trots att Svenskt Näringslivs egen

tankesmedja Timbro konstaterat att det finns ett demokratiskt problem i att opinionsbildning bedrivs av aktörer som inte är fristående från staten (Malmer, Rankka 2006).

Regeringen etablerade 2010 tydliga principer för statliga myndigheters informationsverksamhet och uttalade särskilt att statliga myndigheter inte bör ha i uppdrag att bedriva opinionsbildning eller företräda särintressen inom sitt område (prop 2009/10:175). ST anser att De statliga bolagen likt alla andra som arbetar på det allmännas uppdrag behöver värna vår gemensamma värdegrund, en värdegrund där opartiskhet och saklighet är viktiga ledord. Regeringen och de statliga bolagen själva behöver därför se över sitt medlemskap i Svenskt Näringsliv men även ta ett bredare grepp på hur de statliga bolagen arbetar med sitt informationsarbete. Vi har därför fyra förslag på åtgärder:

1. De statligt ägda företagen bör lämna svenskt Näringsliv och istället ansluta sig till en arbetsgivarorganisation som inte bedriver politisk opinionsbildning.
2. Regeringen bör ta fram riktlinjer för statliga bolags direkta och indirekta opinionsbildning. En god utgångspunkt för dessa riktlinjer kan vara de riktlinjer som finns för statliga myndigheters informationsarbete.
3. Regeringen bör i sin ägarpolicy ställa krav på att de statligt ägda bolagen redovisar vilka organisationer de är medlemmar i eller stödjer på annat sätt samt hur stora belopp som betalas till varje organisation årligen.
4. Statligt ägda bolag bör på samma sätt som kommunala bolag omfattas av offentlighetsprincipen och de anställda bör liksom andra som arbetar på statligt uppdrag ges meddelarfrihet.

I denna rapport presenteras flera exempel där Svenskt Näringsliv, Timbro, Reforminstitutet och Frivärld uttryckligen vill lägga ner hela eller delar av de statliga bolagen eller statliga myndigheters verksamhet. I andra exempel vill de se mer av privatiseringar och avregleringar eller försvaga enskilda personers rättigheter till förmån för företagen. Flera av de förslag som Svenskt Näringsliv driver är politiskt kontroversiella eller innehåller åtminstone en partipolitisk konfliktyta. De är därmed tydliga exempel på den typ av opinionsbildning som statliga bolag inte bör arbeta med eller stötta.

Ett branschförbunds uppdrag är att påverka och förbättra villkoren för sina medlemmar. Det kan även ingå att ge råd och stöd i arbetsgivarfrågor och att de biträder arbetsgivarna i förhandlingar och i domstolsprocesser. Det är viktigt för alla arbetsgivare, och då även de statliga bolagen att vara medlemmar i ett

branschförbund och genom dem kunna få det stöd och hjälp som de behöver. Det är även viktigt för oss som arbetsgivarnas fackliga motpart att arbetsgivaren är organiserad i ett välfungerande branschförbund som tillvaratar sina medlemmars intressen.

Vi har inga synpunkter på hur Svenskt Näringslivs branschförbund fungerar som arbetsgivarorganisationer. Vi vill heller inte sätta munkavle på Svenskt Näringsliv och menar inte att de ska upphöra med sin opinionsbildning. De har samma yttrandefrihet som alla andra i samhället. Vi anser däremot att det är olämpligt att statliga företag är med och finansierar denna opinionsbildning.

Staten som opinionsbildare

Saklighet och opartiskhet är två av de grundläggande värdena i statsförvaltningen. Domstolar och förvaltningsmyndigheter har en grundlagsbunden skyldighet att alltid iakttä saklighet och opartiskhet. Detta lagkrav gäller inte för statliga bolag men värdegrunden som de arbetar utifrån är den samma.

Det var bland annat mot bakgrund av kraven på saklighet och opartiskhet som regeringen 2010 förtydligade principer för statliga myndigheters informationsverksamhet. Regeringen konstaterade som grund för sitt ställningstagande att myndigheter bör få använda information i sin verksamhetsutövning som ett medel i syfte att påverka kunskaper, attityder och beteenden, under förutsättning att informationen är saklig och opartisk, men att det däremot inte är en uppgift för en myndighet att bedriva opinionsbildning som innebär att myndigheten tar ställning för den ena eller andra sidan i en partipolitiskt kontroversiell fråga i syfte att påverka riksdagen eller regeringen. Vad som faller innanför eller utanför ramarna är inte alltid lätt att avgöra men här hänvisar regeringen till myndigheternas och de statsanställdas omdöme och vikten av en god förvaltningssed (prop 2009/10:175).

Regeringens förslag hade sitt ursprung i Förvaltningskommitténs arbete och en intensiv debatt om statlig opinionsbildning där bland andra Svenskt Näringslivs tankesmedja Timbro varit en framträdande aktör. I en rapport om statliga bolags

opinionsbildning från 2006 frågar sig Maria Malmer och Maria Rankka vad det betyder för demokratin och den fria åsiktsbildningen på lång sikt när statliga myndigheter och bolag alltmer försöker påverka opinionen, och politikerna därmed retirerar från sitt opinionsbildande uppdrag (Malmer, Rankka, 2006). Malmer och Rankka räknar i sin rapport upp 4 problem med statliga bolags opinionsbildning:

1. Opinionsbildningen får en politisk slagsida.
2. Den politiska opinionsbildning sker med hjälp av resurser som bolagen tjänar in genom sin monopolställning. Bolagen bestämmer själva över opinionsbildningen och det förekommer ingen politisk diskussion om användandet av dessa resurser.
3. De politiska partierna och politikerna lämnar över ansvaret för något som har ansetts vara deras uppgift, till andra aktörer.
4. Den bristande transparensen i de statliga bolagen gör att till att det är mycket svårt för medborgarna att få insyn i den opinionsbildning som bedrivs och till vilka kostnader det sker.

Även om endast ett fåtal statligt ägda bolag har en monopolställning är det ett problem att bolagen använder resurser som de tjänat relevant även för andra statliga bolag. De pengar bolagen tjänar är en del av våra gemensamma resurser och kritiken att det saknas diskussion om hur de används i opinionsbildande syfte gäller även för de statliga bolag som agerar på konkurrensutsatta marknader.

Var gränsen går mellan politisk opinionsbildning och sakupplysningar är inte alltid lätt att avgöra vilket Förvaltningskommittén konstaterade i sitt betänkande (SOU 2007:107). Uppfattningen om en kommunikationsinsats påverkas bland annat av de egna politiska åsikterna och utformningen av kommunikationen. De som arbetar med kommunikation i statliga bolag måste därför, på samma sätt som gäller för myndigheter, använda sitt omdöme väl och hålla i medvetandet att det är mottagarnas uppfattning som avgör vad som kan anses vara opinionsbildning och vad som inte är det. Här råder alltså en försiktighetsprincip för att säkerställa att de som verkar på statligt uppdrag ställer sig utanför politiken.

Svenskt Näringsliv

Svenskt Näringsliv beskriver sig själva som företagens företrädare i Sverige. De är en centralorganisation för 49 olika branschorganisationer och arbetsgivarförbund som i sin tur företräder cirka 60 000 företag som i sin tur har drygt 1,7 miljoner anställda. När Svenskt Näringsliv beskriver sin verksamhet är det opinionsbildning som nämns först av de saker organisationen arbetar med (Svenskt Näringsliv, webb 2015). Att opinionsbildningen är viktig framgår också av en rapport från 2010 där Svenskt Näringslivs dåvarande VD Urban Bäckström säger att det viktigaste svaret på frågan hur samhällsförändring åstadkoms är den långsiktiga opinionsbildning som Svenskt Näringsliv och dess föregångare SAF och Industriförbundet bedrivit sedan 1970-talet (Svenskt Näringsliv 2010).

Att det opinionsbildande arbete som Svenskt Näringsliv genomför inte är okontroversiellt verkar organisationen vara fullt medveten om. Urban Bäckström säger i den fortsatta historieskrivningen: "Utan framgångsrika företagare blir det nämligen inget välstånd. Den uppfattningen har – hur konstigt det än kan låta – periodvis inte varit särskilt brett förankrad i opinionen. Även i dag kan man konstatera att det bland de politiska partierna skiftar ganska påtagligt vad gäller just den insikten."

Alla bolag som är medlemmar i något av Svenskt Näringslivs branschförbund betalar varje år en medlemsavgift som till största delen baseras på antalet anställda samt den totala lönesumman. Eftersom flertalet av de statliga bolagen inte redovisar hur mycket de betalar i medlemsavgift till sina branschförbund har det varit svårt att ta fram den totala medlemsavgiften som statliga bolag betalar till Svenskt Näringsliv. För de bolag som inte redovisar sina medlemsavgifter bygger våra beräkningar på den mall som Svenskt Näringsliv utgår ifrån för att fastställa medlemsavgiften. Utifrån detta är vår bedömning att statligt ägda bolag varje år betalar drygt 30 miljoner kronor till Svenskt Näringsliv och dess branschförbund.

En övervägande majoritet, 38 av de 49 statligt ägda bolagen, är idag medlemmar i något av Svenskt Näringslivs branschförbund. Därför är det viktigt att se vilken agenda Svenskt Näringsliv för bland annat i frågor som rör de statligt ägda bolagen och det statliga ägandet.

Denna rapport redovisar den agenda som Svenskt Näringsliv har i frågor som rör staten och de statligt ägda bolagen. Svenskt Näringsliv opinionsbildar om en minskad reglering från staten och för en mer marknadsorienterad ekonomi. Det finns även exempel där Svenskt Näringsliv inte vill se någon statlig inblandning alls och istället lägga ner de statliga bolagen.

Stiftelsen Fritt Näringsliv startades av Svenskt näringsliv och Näringslivets Fond och de finansierar i sin tur Timbro, Reforminstitutet och Frivärld. Därför inkluderas även deras opinionsarbete i rapporten.

Exempel på Svenskt Näringslivs opinionsbildning

Nedan finns ett antal exempel på Svenskt Näringslivs politiska opinionsbildning. Svenskt Näringslivs intressesfär består även av Stiftelsen Fritt Näringsliv som startades 2003 av Svenskt Näringsliv och Näringslivets Fond. Stiftelsen Fritt Näringsliv finansierar i sin tur Timbro, Reforminstitutet och Fri Värld. I rapporten presenteras därför exempel från både Svenskt Näringsliv och de andra organisationerna som finansieras av Svenskt Näringsliv för att bedriva politiskt opinionsarbete.

Privatisera Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en myndighet som Svenskt Näringsliv och, om man ska tro Svenskt Näringsliv, även svenska folket har tappat förtroendet för. Svenskt Näringsliv vill av den anledningen konkurrensutsätta arbetsförmedlingen och låta privata alternativ komma in på marknaden. De vill öppna för fri konkurrens och få in en mångfald av aktörer som kan agera arbetsförmedlare. (Svenskt Näringsliv 2013)

Timbro skriver även om detta i sin rapport från juni 2011 "Avreglera mera – och bättre". Där tar de Arbetsförmedlingen som ett exempel på en verksamhet som de tror skulle må bra av färre regleringar från statens sida. De har även skrivit en bok "Arbetsförmedlingen Arbetsförnedringen" för att belysa denna fråga ytterligare och propagera för en privatisering av myndighetens uppdrag.

Stefan Fölster som nu är VD på Reforminstitutet och tidigare var chefsekonom på Svenskt Näringsliv går också hårt ut vid flera tillfällen och kritiserar Arbetsförmedlingen, inte minst under en TV-intervju 2013 i Almedalen (SVT, 2013) där han kritiserar arbetsförmedlingen för att inte sköta sitt uppdrag. Det enda alternativet han kan se är att staten inte längre får sköta uppdraget och istället ta in privata aktörer. (Fölster & Sahlén, SVD, 2010)

Nej till meddelarskydd för anställda i offentligt finansierad verksamhet

En statlig utredning har föreslagit att privatanställda som arbetar inom offentligt finansierad verksamhet i skola, vård eller omsorg ska få stärkt meddelarskydd likt de som är offentligt anställda. När förslaget gick ut på remiss var Svenskt Näringsliv inte sena med att kritisera det i media.

Ett verkligt meddelarskydd är viktigt för de som arbetar i offentlig finansierad verksamhet och även för medborgarna i stort då det förbättrar möjligheterna att uppdaga oegentligheter och granska hur våra skattepengar används. Svenskt Näringsliv vill däremot genast skrota förslaget. De anser att det inte kommer leda till ökad transparens i verksamheterna och att det rent utav skulle kunna skada företagen och leda till att företagshemligheter röjs. Svenskt Näringsliv menar att det går lika bra att skriva in liknande meddelarskydd är i anställningsavtal.

Almega, som är en av Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer har också de uttalat sig kritiskt i frågan och menar att det redan finns tillräckligt med möjligheter genom dagens lagstiftning att påvisa och anmäla brister. (Stenmo mfl., Dagens samhälle, 2014) De menar också att en sådan lagstiftning skulle kunna förstöra företag och att den privata sektorn, även om den är finansierad av statliga pengar, är så olik den offentliga att det inte skulle kunna gå att ha samma lagstiftning. Utredningen (SOU 2013:79) menar dock att denna förändring är nödvändig för att man ska ha möjlighet att se var skattepengar går.

Försvaga anställningsskyddet

Svenskt Näringsliv kritiserar Lagen om anställningsskydd, LAS. Främst gäller kritiken turordningsreglerna. Dessa regler missgynnar, enligt Svenskt Näringsliv, unga, kvinnor och utlandsfödda. De förespråkar istället att företagen själva borde få reglera vilka de vill ha kvar på en arbetsplats och inte, när de måste säga upp folk.

Även de regler som finns vad gäller uppsägning av personliga skäl är för stränga idag menar Svensk Näringsliv som vill se en uppluckring av lagen så att det blir enklare att göra sig av med personal. De tycker att dagens anställningsskydd hämmar företagens utveckling. En uppluckring av LAS skulle gynna företagen på de anställdas bekostnad och är ytterligare ett exempel på hur Svenskt Näringsliv vill se att staten reglerar mindre och låter företagen sköta mer själva. (Svenskt Näringsliv 2011).

Sätt jämställdheten på sparlåga

Även jämställdhet är något som Svenskt Näringsliv uttala sig om. Jens Spendrup, som vid tillfället var Svenskt Näringslivs ordförande uttalade sig om sin inställning till kvinnor i näringslivet blir det genast problematiskt. Han och hela Svenskt Näringsliv är starkt emot kvotering av kvinnor och på frågan om han är feminist svarar han utan tvekan "nej" med argumentet att han inte vet vad det innebär. När han sen också tillfrågas varför det är få kvinnor i förhållande till män som sitter på Svenskt Näringslivs medlemsorganisationers chefposter så är svaret att det ser ut som det gör för att det inte finns tillräckligt kompetenta kvinnor att rekrytera för att axla dessa poster. (P1 2014)

En statlig utredning presenterade nyligen (SOU 2014:41) förslaget om återgång till lönekartläggning en gång om året. Sedan 2009 har lönekartläggning varit tvingande var tredje år. Detta förslag tror man ska leda till att löneskillnaderna mellan anställda ska minska. Svenskt Näringslivs vice VD Christer Ågren var snabba att kritisera förslaget som han vill slopa. Han ser ingen anledning att återinföra kravet på lönekartläggning varje år. I artikeln skriver han också att metoden med lönekartläggning inte har varit framgångsrik för att nå mer jämställda löner. (Ågren, Bengtsson, SVD, 2014) Ågren anser att lönekartläggning inte bör regleras i lag utan ska vara upp till företagen att utveckla metoder genom den företagsnära lönebildningen. (Ågren 2014)

Nej till statligt ägande

2007 släppte Svenskt Näringsliv en rapport där motståndet till statligt ägande är tydligt. Rapporten bygger på intervjuer med företagare och deras syn på offentligt ägd verksamhet. Resultatet visar att staten bör avveckla all statlig näringsverksamhet. Detta ska då göras för att främja konkurrensen i samhället. Så här skriver Svenskt Näringsliv: (Laurent m fl. 2007)

- Staten bör successivt avveckla sina företag. Den offentliga sektorn ska bara äga de fastigheter som är nödvändiga för den egna verksamheten.
- Alla myndigheter bör avveckla sina kommersiella verksamheter. Om en myndighet har ett bestående behov av att bedriva näringsverksamhet är det ett tecken på att uppgiften inte bör lösas av en myndighet.

- Staten ska endast få bedriva näringsverksamhet i undantagsfall. Tillfälliga överskott ska inte säljas direkt till konsumenter utan ska i första hand säljas till privata företagare efter anbud.
- Det allmänna ska i så stor utsträckning som det är möjligt använda upphandling i konkurrens för varor och tjänster som bäst lämpar sig för kollektiv konsumtion.

Timbro är en tankesmedja som finansieras av Svenskt Näringsliv. De har länge och öppet skrivit att de tycker att staten inte ska vara ägare av bolag. 2006 släpptes en omfattande rapport (Timbro 2006) där de föreslog att alla medborgare skulle få ut sin del av de statliga företagen. 2008 presenterades ytterligare en idé för hur staten skulle sälja sina bolag. Denna gång genom att sälja bolagen och föra över medlen till medborgarna som en PPM-fond (Kling 2008). Båda dessa skrivelser och Timbros huvudargument för försäljningen är att de statliga bolagen tillhör folket och bör då heller inte förvaltas, kontrolleras eller styras av någon annan än just folket själva. De är ärliga med att de tekniska lösningarna inte riktigt är färdiga.

I flera artiklar från 2011 skriver de att staten borde sälja sina bolag och att vinsten ska delas ut direkt till folket och fördelas lika mellan Sveriges alla medborgare (Lerulf, UNT, 2011).

Avveckla Akademiska Hus

Finansdepartementet skickade 2012 ut betänkandet "Ekonomiskt värde och samhällsnytta – förslag till en ny statlig ägarförvaltning". Där föreslås att staten ska bilda två förvaltningsbolag som ska äga och förvalta de statliga bolagen. Det ena för de bolag som till största del har ekonomiskt värdeskapande som ändamål och ett för de bolag som har till uppgift att skapa samhällsnytta.

Svenskt Näringsliv var i stort positiva till förslaget då detta enligt dem var ett steg i rätt riktning till att göra de statliga bolagen mer autonoma. De passar även på att uppmärksamma behovet av ökad privatisering genom försäljning av statliga bolag. De ger ingen precisering av vilka bolag detta skulle handla om men de skickar särskilt med en bilaga där de redogör att det statligt ägda bolaget Akademiska Hus bör avvecklas. Hur de tycker att avvecklingen ska ske är de inte lika säkra på men målet är att universiteten och högskolorna, som är de som i första hand hyr av Akademiska Hus, ska bli mer självständiga från statligt inflytande (Remissvar på SOU 2012:14).

Akademiska Hus är idag medlemmar i Svenskt Näringslivs arbetsgivareförbund Almega.

Statlig konkurrens

I rapporten "Osund statlig konkurrens slår ut privat företagsverksamhet" (Juth 2006) som Svenskt Näringsliv publicerade 2007 skriver de om nödvändigheten att förbjuda all statlig näringsverksamhet, förutom i vissa specifika fall. Staten konkurrerar på ett osunt sätt med de privata aktörerna menar de. I rapporten drivs tesen att de offentliga aktörerna har svårt att skilja på näringsverksamhet och myndighetsutövning. Med dessa argument skriver Svenskt Näringsliv att det är nödvändigt att sälja ut den offentliga näringsverksamheten då den privata sektorn kan utföra uppgifterna lika bra eller bättre.

Beräkning av statliga bolags avgifter till Svenskt Näringsliv

Medlemsavgifterna i Svenskt Näringsliv utgår som regel från den totala lönesumman för de anställda i Sverige. Andra faktorer som kan spela in är antalet anställda samt ersättning till ledande befattningshavare. För att göra våra beräkningar har vi hämtat uppgifter om Antal anställda, ersättning till ledande befattningshavare, total lönesumma samt sociala avgifter gällande 2014 från UC Allabolag.

För att beräkna medlemsavgifterna har vi sedan använt antingen de beskrivningar av avgifternas storlek och konstruktion som vissa branschföreningar tillhandahåller på sina hemsidor eller branschföreningarnas webbaserade verktyg för att beräkna medlemsavgiften. I de fall bolagen uppgett att de är med i Almega men inte inom vilken bransch har vi själva försökt att identifiera detta. I de fall vi inte lyckats men anser det är tydligt var bolaget hör hemma så är detta markerat med ett frågetecken i nedanstående tabell. För de bolag där vi inte kunnat hänföra bolaget till en bransch står det endast Almega. I de fallen har vi beräknat avgiften utifrån avgiften för övrig tjänsteverksamhet i Almega Tjänsteföretagen. Samma avgift har vi även använt för de bolag som inte uppgett var de är medlemmar.

Vad gäller LKAB så har vi inte haft tillgång en fullständig beskrivning av hur medlemsavgiften i deras branschförbund SveMin beräknas, därför redovisar vi bara beräkningen för den del av avgiften som avser Industriarbetsgivarna och Svenskt Näringsliv.

Vad avser PostNord har vi gjort vår beräkning utifrån PostNord Group AB eftersom moderbolaget inte har någon verksamhet utöver att äga PostNord Group AB.

Vår redovisning avser endast de 49 statligt ägda bolag som förvaltas direkt av regeringskansliet. I dessa bolag finns 57 800 anställda. Utöver de bolag som förvaltas

direkt av regeringskansliet finns 394 dotter- och intressebolag. Många av dem är också medlemmar i Svenskt Näringsliv.

Fram till 2006 redovisade regeringen hur många av de anställda inom den statliga bolagssfären som var anställda i Sverige och hur många som var anställda i utlandet. Den senaste siffran visar att cirka 63 procent av de som arbetar i statliga företag är anställda i Sverige. Utifrån detta har vi gjort bedömningen att det arbetar cirka 98 000 personer i de statliga bolagen i Sverige. Det skulle innebära att den totala medlemsavgiften som statliga bolag betalar till Svenskt Näringsliv överstiger 50 miljoner kronor per år.

Vad gäller Vattenfall har vi en ganska bra bild av de avgifter de betalar eftersom Energiföretagens Arbetsgivareförening publicerar sin medlemsförteckning på sin hemsida. Där finns 20 av Vattenfallkoncernens 42 svenska bolag med, bolag som sysselsätter merparten (ca 90 procent) av Vattenfalls anställda i Sverige. Våra beräkningar visar att enbart Vattenfall med dess svenska dotterbolag betalar över sju miljoner kronor per år till Svenskt Näringsliv.

Bolag	Branschförbund	Antal anställda	Ledande företrädare	Lönesumma	Social avgifter	Svenskt näringsliv
Akademiska Hus	Almega Fastighetsarbetsgivarna	408	5 569 000 kr	217 734 000 kr	107 195 000 kr	411 971 kr
Almi Företagspartner	Almega	436	3 896 000 kr	37 062 000 kr	20 068 000 kr	79 174 kr
APL (Apotek Produktion & Laboratorier)	Almega Apotek?	512	0 kr	203 792 000 kr	94 489 000 kr	386 876 kr
Apoteket	Svensk handel	3 474	21 000 000 kr	1 331 000 000 kr	541 000 000 kr	1 463 650 kr
Apoteksgruppen	Almega Apotek	58	7 157 000 kr	25 480 000 kr	14 882 000 kr	226 395 kr
Arlandabanan Infrastructure		1	0 kr	703 000 kr	210 000 kr	3 500 kr
Bilprovningen	Almega	641	2 556 000 kr	238 935 000 kr	91 476 000 kr	450 134 kr
Bostadsgaranti		6	1 222 000 kr	154 000 kr	2 264 000 kr	3 685 kr
Dom Shvetsii	Ryskt bolag					- kr
Dramaten	Nej	318	1 421 000 kr	124 879 000 kr	54 520 000 kr	- kr
ESS		246	2 956 000 kr	168 603 000 kr	79 378 000 kr	175 537 kr
Fouriertransform	Almega	12	10 964 000 kr	13 050 000 kr	14 804 000 kr	30 765 kr
Green Cargo	Almega Spårtrafik	2 002	5 000 000 kr	896 000 000 kr	386 000 000 kr	1 629 090 kr
Göta kanalbolag		40	1 477 000 kr	14 321 000 kr	5 209 000 kr	17 243 kr
Infranord	Almega järnvägsinfrastruktur	2 197	5 000 000 kr	1 071 000 000 kr	543 000 000 kr	1 883 620 kr
Inlandsinnovation		7	3 202 000 kr	4 217 000 kr	4 169 000 kr	6 877 kr
Jernhusen	Almega Fastighetsarbetsgivarna	222	16 324 000 kr	139 167 000 kr	85 673 000 kr	270 551 kr
Lernia	Bemmaningsföretagen, Almega	4 163	4 000 000 kr	1 529 000 000 kr	487 000 000 kr	3 916 100 kr
LKAB	SveMin/ Gruvornas arbetsgivareförbund	4 539	29 000 000 kr	1 831 000 000 kr	908 000 000 kr	1 856 184 kr
Metria	IT- och telekomföretagen	259	2 557 000 kr	110 550 000 kr	50 258 000 kr	143 265 kr
Miljömärkning Sverige	Nej	60	1 537 000 kr	22 536 000 kr	10 968 000 kr	- kr
Operan	Nej	528	3 496 000 kr	234 429 000 kr	127 529 000 kr	- kr
Orio		347	9 600 000 kr	122 300 000 kr	66 200 000 kr	128 030 kr
PostNord (avser PostNord Group AB)	Almega Kommunikationsföretagen	475	0 kr	278 448 000 kr	227 384 000 kr	521 286 kr
RISE	Nej	1 673	26 486 000 kr	835 608 000 kr	383 575 000 kr	- kr
Samhall	Almega Samhallförbundet	17 908	43 000 000 kr	4 578 900 000 kr	1 689 100 000 kr	7 238 400 kr
SAS	Svenska flygbranschen/ Transportföretagen	6	17 000 000 kr	5 000 000 kr	12 000 000 kr	19 700 kr
SBAB	Nej/ BAO	467	20 000 000 kr	239 000 000 kr	424 000 000 kr	- kr
SEK	Nej/ BAO	243	21 000 000 kr	161 000 000 kr	121 000 000 kr	- kr
SJ	Almega Spårtrafik	2 876	25 000 000 kr	1 225 000 000 kr	547 000 000 kr	2 179 050 kr
SOS Alarm	Almega Bevakning och säkerhet?	813	3 454 000 kr	344 500 000 kr	145 034 000 kr	657 374 kr
Specialfastigheter	Almega Fastighetsarbetsgivarna	121	8 898 000 kr	55 635 000 kr	31 328 000 kr	200 453 kr

Bolag	Branschförbund	Antal anställda	Ledande företrädare	Lönesumma	Social avgifter	Svenskt näringsliv
SSC (Svenska rymdaktiebolaget)	Almega	260	4 125 000 kr	144 812 000 kr	70 144 000 kr	151 127 kr
Statens Bostadsomvandling		3	1 122 000 kr	1 723 000 kr	1 880 000 kr	4 318 kr
Sveaskog	Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet	649	6 000 000 kr	286 600 000 kr	123 000 000 kr	311 944 kr
Svedab		3	2 163 000 kr	3 100 000 kr	1 900 000 kr	5 731 kr
Svenska Skeppshypotek	Nej	8	2 067 000 kr	3 487 000 kr	2 281 000 kr	- kr
Svenska Spel	Almega Spelföretag?	1 664	18 213 000 kr	669 216 000 kr	283 216 000 kr	1 207 717 kr
Svevia	Sveriges Byggindustrier	1 918	25 274 000 kr	911 944 000 kr	398 084 000 kr	1 276 272 kr
Swedavia	Almega Kommunikationsföretagen	2 460	3 296 000 kr	963 000 000 kr	351 000 000 kr	1 707 150 kr
Swedesurvey	Nej	5	997 000 kr	2 310 000 kr	1 561 000 kr	- kr
Swedfund		40	8 783 000 kr	23 607 000 kr	16 252 000 kr	26 771 kr
Systembolaget	Svensk handel	3 347	5 000 000 kr	1 148 000 000 kr	352 000 000 kr	1 262 350 kr
TeliaSonera	IT- och telekomföretagen	255	74 000 000 kr	256 000 000 kr	241 000 000 kr	332 350 kr
Teracom Boxer Group	IT- och telekomföretagen	450	8 159 000 kr	236 529 000 kr	132 887 000 kr	307 038 kr
Vasallen	Almega Fastighetsarbetgivare?	18	2 000 000 kr	9 000 000 kr	6 000 000 kr	21 450 kr
Vattenfall	Energiföretagens arbetsgivarförening	1 589	49 000 000 kr	1 134 000 000 kr	457 000 000 kr	1 927 350 kr
VisitSweden	Nej	81	1 761 000 kr	44 884 000 kr	14 721 000 kr	- kr
Voksenåsen	Norskt bolag					500 kr
TOTALT		57 808	514 732 000 kr	21 897 215 000 kr	9 727 639 000 kr	32 440 976 kr

Referenser

1. Regeringskansliet (2015) *Rapport för bolag med statligt ägande januari – december 2014*
2. Svenskt Näringsliv (2014) *Årsredovisning 2013*
3. Malmer, Maria. Rankka, Maria (2006): *I monopolens tjänst – De statliga bolagens opinionsbildning*, Timbro
4. Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop 2009/10:175)
5. SOU 2007:107 *Opinionsbildande verksamhet och små myndigheter*, Stockholm: Fritzes.
6. http://www.svensktnaringsliv.se/om_oss/ (läst 2015-06-01)
7. Svenskt Näringsliv (2010): *Svenskt näringsliv gör skillnad*
8. Svenskt Näringsliv (2013), *Få jobb förmedlas av Arbetsförmedlingen*. Författad av Malin Sahlén och Maria Eklöf.
9. Hanell, Tove. 2013. Fölster: "Man står mer eller mindre naken". Sveriges Television. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/folster-man-star-mer-eller-mindre-naken>
10. Fölster, Stefan. Sahlén, Malin. 2010. AF mörkar sanningen. Svenska Dagbladet. http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/af-morkar-sanningen_4985711.svd
11. Stenmo, Jonas mfl. 2014. Meddelarskydd en fara för privat sektor. Dagens Samhälle. <http://www.dagenssamhalle.se/debatt/meddelarskydd-en-fara-foer-privat-sektor-9225>

12. SOU 2013:79. Stärkt meddelarskydd för privatanställda inom offentligt finansierad verksamhet. Utredningen om meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansiera verksamhet: betänkande. Stockholm: Fritzes.
13. Karlsson, Patrik 2011. Två steg fram – ett steg tillbaka. Rapport för Svenskt Näringsliv.
14. Svenskt Näringsliv (2013) Lagen om anställningsskydd – Strikt arbetsrätt hämmar ekonomisk utveckling. Författad av Karin Myrén.
http://www.svensktnaringsliv.se/regioner/karlstad/lagen-om-anstallningsskydd-strikt-arbetsratt-hammar-ekonomisk-utv_572521.html
15. Lördagsintervju i P1 med Jens Spendrup, Sändes lördag 8 februari 2014 kl 12:56
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/319943?programid=3071>
16. Ågren, Christer. Bengtsson, Ulf. 2014. Skrota förslaget om årlig lönekartläggning. Svenska Dagbladet.
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/lonekartlaggning_3675778.svd
17. Ågren, Christer 2014. Svenskt Näringslivs syn på jämställda löner och lönekartläggning. Rapport för Svenskt Näringsliv.
18. Laurent, Birgitta m fl. 2007. Kommunal konkurrens och kommunal upphandling. Rapport för Svenskt Näringsliv.
19. Remissvar från Svenskt Näringsliv på betänkandet: Ekonomiskt värde och samhällsnytta – förslag till en ny statlig ägarförvaltning (SOU 2012:14).
20. Kling, Dick 2006. Ge oss våra företag! Rapport för Timbro.
<http://timbro.se/sites/timbro.se/files/files/reports/9175666111.pdf>
21. Kling, Dick 2008. Sälj statliga bolag som en PPM-fond. <http://timbro.se/bloggen-folkkapitalismnu/artiklar/salj-statliga-bolag-som-en-ppm-fond>
22. Lerulf, Philip 2011. Sålda bolag kan ge vardagstrygghet. UNT.
<http://www.unt.se/24unt/salda-bolag-kan-ge-vardagstrygghet-1284652.aspx>
23. Juth, Per 2006. Osund statlig konkurrens slår ut privat företagsamhet. Rapport skriver för Svenskt Näringsliv.